ISCM WORLD NEW MUSIC DAYS: ETAPP 2: VÄXJO

Thomas Anderberg

Martin Fröst, DN:s Kulturpristagare 2007, fick tillsammans med Musica Vitae publiken med sig i Växjö vid invigningen av ISCM:s internationella musikdagars andra etapp.
Foto: Max Adolfsson

De internationella världsmusikdagarna har gradvis ändrat karaktär. Så sent som i mitten av 90-talet var det fortfarande fråga om en mönstring av de senaste kompositionsrönen. Självsäkra företrädare för det västeuropeiska avantgardet visade upp sina innovationer och log i mjugg åt dem från öst som förtvivlat försökte hålla sig à jour med vad som skedde i Paris men ännu befann sig på 60-talsnivå. Och de som dristade sig att driva in några förmodernistiska harmonier hånades öppet.

Att döma av vad som presenterades i Växjö i veckan har det som för drygt ett årtionde sedan var bannlyst blivit accepterat i dag. Det samlade intrycket är att efterkrigstidens modernism nu inordnat sig som en stilnorm där företrädarna för olika varianter utkristalliserar sig efter givna förebilder, samtidigt som den harmoniska minimalismen sprängts in som en gångbar komplettering. Skulle man knyta fast det som nu framfördes kring några grindstolpar skulle det stå Mauricio Kagel, György Kurtag och Arvo Pärt på dem.

På tisdagskvällen framfördes i följd tre verk som visar på den just beskrivna spännvidden. Danska Radions vokalensemble visade sina kvaliteter i irländska tonsättaren Gráinne Mulveys ”Stabat mater”. Stycket inleds med ett mikrotonalt cluster som måste ha krävt rejäla förberedelser att få fason på. Därefter byggs musiken upp i vida bågar med en närmast Brucknersk resning och uttryckskraft.

Dessförinnan hade man hört israeliske tonsättaren Amos Elkanas ”Eight flowers – a bouquet for Kurtág”, spelade av pianisten Anna Christensson. Halvminutlånga

karaktärsstycken med stor stilbredd, med olika tekniker och grepp från 60-talet, fast inordnade i övervägande konsonanta mönster.

Än vackrare fogade sig harmonierna i Justé Janulytés ”Aquarelle”. Det lågmälda stycket utgör en förlängning och renodling av Arvo Pärts körteknik, fast utan att Pärt kan utstavas som en tydlig förebild. Långsamma förskjutningar av harmonier mellan de utspridda körgrupperna och ett närmast eteriskt slut.

Betydligt våldsammare tongångar förekom vid de sena kvällskonserterna. I den ombyggda lager- lokalen ”Rififi” i Växjös utkant kunde man på måndagskvällen höra Cikadaensemblen framföra ett stycke av den italiensk-tyske tonsättaren Fabio Nieder, skrivet för stråktrio, piano och en dj- slagverkare. Lyssnaren bjöds på en guidad tur i den värld som målades upp av den sinnessjuke Triestemålaren Vito von Thümmel, vars värld krympts till ett hus med många rum och gångar däremellan. Stycket avbildade detta, ömsom i glest abstrakta ljudbilder, ömsom i utbrott som ville slå sönder väggarna. Avslutningsvis övergick scratchandet till ett ostört återgivande av 50-talshitten ”Volare” – en på en gång komisk och sorglig återgivning av målarens flyktambitioner.

Stycket följdes av uruppförandet av Åke Parmeruds mer konventionella ”Rituals”, ett tresatsigt verk som inleddes med slag på trolltrumma innan de vida vidder man förknippar med Parmeruds tonkonst bredde ut sig.

Rituella moment förekom också på tisdagskvällen, i den tre timmar långa konserten i den ombyggda biografen Palladium. Framför allt gällde det det avslutande numret, där slagverkaren Mika Takehara och electronicamusikern Lisa Nordström lade ut en ljudmatta med varierande mönster som Virpi Pahkinen dansade över innan hon avslutningsvis formade kroppen till ett markerat ”V”.

Dessförinnan gavs utrymme för några etapper på en imaginär världsomsegling under och över vattenytan. Natasha Barrett använder sig bland annat av ljud inspelade med undervattensmikrofoner i sin explosiva elektroakustiska komposition ”Sub Terra” medan Anna Petrini Paetzold trollade fram porlande ljudmönster med sin kontrabasflöjt i Oscar Bianchis skymningsfärgade ”Crepuscolo”.

Alltsammans ganska vackert, från en festival där modernismen inordnat sig som en tradition bland andra. Och inget fel i det, så länge kvaliteten är så hög och bredden så stor – och den tillresta publiken räcker för att fylla bänkraderna.